

РЕШЕНИЕ

№ 30900

гр. София, 04.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 60 състав, в
публично заседание на 30.04.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Георги Терзиев

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разгледа дело номер **1650** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 - чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 118 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).

Образувано е по жалба на Д. С. С. срещу Решение № 2153-21-378/12.12.2025 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град, с което е оставена без уважение жалба с вх. № 1012-21-1364/17.11.2025 г. срещу Разпореждане № [ЕГН]/81/10.10.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ – С.-град. С разпореждането е отказано отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по заявление вх. № 2113-21-5880/25.08.2025 г.

В жалбата се поддържа, че оспореното решение е незаконосъобразно поради допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, противоречие с материалноправни разпоредби и несъответствие с целта на закона. Жалбоподателката счита, че административният орган неправилно е приел, че тя попада единствено в персоналния обхват на чл. 69, ал. 2 КСО и че правото ѝ на пенсия следва да бъде преценено само по тази разпоредба. Според изложеното в жалбата, положеният от нея труд като държавен служител по Закона за Министерството на вътрешните работи се зачита като първа категория труд, поради което при наличие на изискванията за възраст, осигурителен стаж и сбор по чл. 69б, ал. 1 КСО тя има право да избере по-благоприятния пенсионен режим. Излагат се доводи, че чл. 18, ал. 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) не може да ограничава приложението на законовата разпоредба на чл. 69б, ал. 1 КСО само до случаите, в които лицето не е придобило право по чл. 69

КСО поради недостигащ осигурителен стаж. Поддържа, че подобно ограничение не произтича от КСО, а нормата на подзаконовия нормативен акт следва да бъде оставена неприложена на основание чл. 5, ал. 1 АПК и чл. 15, ал. 3 от Закона за нормативните актове. Навеждат се и съображения за нарушаване на принципите на равнопоставеност на осигурените лица и за недопустимо стеснително тълкуване на нормите, уреждащи правото на пенсия. Моли съда да отмени оспорваното решение и да върне преписката за ново разглеждане. Претендира разноски.

В съдебно заседание жалбоподателката, редовно уведомена, не се явява, представлява се от адв. Т., която поддържа жалбата и моли оспореното решение да бъде отменено. Претендира присъждане на разноските по представен списък. В писмени бележки излага подробни съображения за основателността на жалбата.

Ответникът – Директорът на ТП на НОИ – С.-град, редовно уведомен, се представлява от юрк. И., който оспорва жалбата като неоснователна и недоказана и моли същата да бъде отхвърлена. Претендира юрисконсултско възнаграждение. В писмени бележки излага подробни съображения относно неоснователността на жалбата.

Административен съд София град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

На 25.08.2025 г. Д. С. С. е подала заявление вх. № 2113-21-5880 (л. 14) за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 69б, ал. 1 КСО. Към заявлението са представени изискуемите документи за удостоверяване на придобития осигурителен стаж и неговата категория.

Въз основа на представените документи и данните от регистъра на осигурените лица длъжностното лице по пенсионно осигуряване е зачело към датата на заявлението осигурителен стаж от първа категория труд – 13 години, 7 месеца и 7 дни, осигурителен стаж от втора категория труд – 0 години, 0 месеца и 0 дни, и осигурителен стаж от трета категория труд – 21 години, 2 месеца и 2 дни. При приложението на правилата на чл. 104, ал. 4 КСО общият осигурителен стаж, превърнат към трета категория труд, е определен на 43 години, 10 месеца и 3 дни.

Към 25.08.2025 г. жалбоподателката е била на възраст 53 години, 5 месеца и 14 дни. Сборът от възрастта и осигурителния стаж, превърнат към трета категория, е 96 години, 3 месеца и 17 дни. Между страните не е налице спор относно така установените цифрови данни за възрастта и продължителността на осигурителния стаж.

С Разпореждане № [ЕГН]/81/10.10.2025 г. (л. 34) длъжностното лице по пенсионно осигуряване е отказало отпускането на исканата пенсия. Прието е, че жалбоподателката е лице, попадащо в персоналния обхват на чл. 69, ал. 2 КСО, тъй като е придобила осигурителен стаж като държавен служител по ЗМВР. За 2025 г. изискуемата по чл. 69, ал. 2 във връзка с ал. 9 КСО възраст е 54 години и 4 месеца, каквато към датата на заявлението не е била навършена.

Пенсионният орган е приел още, че жалбоподателката не може да придобие право на пенсия по чл. 69б, ал. 1 КСО, тъй като правилото на чл. 18, ал. 4 НПОС допуска лицата по чл. 69 КСО да се пенсионират по реда на чл. 69б, ал. 1 и 2 КСО само когато не са придобили право по чл. 69 КСО поради недостигащ осигурителен стаж. В случая необходимият осигурителен стаж по чл. 69, ал. 2 КСО е налице, а неизпълненото условие е възрастта.

Разпореждането е обжалвано по административен ред с жалба вх. № 1012-21-1364/17.11.2025 г. (л. 39).

С Решение № 2153-21-378/12.12.2025 г. (л. 10) директорът на ТП на НОИ – С.-град е оставил жалбата без уважение. Административният орган е възприел изводите на длъжностното лице, като е изложил съображения относно различния персонален и материален обхват на чл. 69 и чл. 69б КСО, характера на зачитането на служебния стаж като първа категория труд и приложението на чл. 18, ал. 4 НПОС.

При така установената фактическа обстановка Административен съд София-град, 60-ти състав, направи следните правни изводи:

Решение № 2153-21-378 от 12.12.2025 г на Директора на ТП на НОИ – С.-град е връчено на жалбоподателката на 21.01.2026 г. (л. 49), а жалбата до съда е депозирана на 03.02.2026 г., видно от поставения входящ номер, в рамките на преклузивния 14-дневен срок по чл. 149, ал. 1 от АПК, приложим по силата на препращащата норма на чл. 118 от КСО, от лице, което е адресат на административния акт и има правен интерес от неговото оспорване, срещу подлежащ на съдебен контрол индивидуален административен акт, поради което жалбата е процесуално ДОПУСТИМА.

Разгледана по същество жалбата е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Съгласно разпоредбата на чл. 168, ал. 1 от АПК, приложима в настоящото производство по силата на чл. 118, ал. 2 от КСО, съдът дължи служебна проверка на оспорения административен акт, която не се ограничава до наведените в жалбата оплаквания, а обхваща всички основания за законосъобразност по чл. 146 от АПК, а именно – наличие на компетентност на издалия акта орган, спазване на установените административнопроизводствени правила и материалноправни разпоредби, съответствие с изискванията за форма, както и съобразяване с целта на закона.

Оспореното решение е валиден административен акт, постановен от компетентен орган – Директора на ТП на НОИ – С.-град (видно от Заповед № 1016-40-772 от 18.07.2017 г. /л. 36/, в рамките на правомощията му по чл. 117, ал. 3 от КСО, с които законодателят е възложил на директора на съответното териториално поделение на НОИ произнасянето по жалби срещу разпорежданията на длъжностните лица по пенсионно осигуряване.

Решението е издадено в предвидената от закона писмена форма, съдържа фактически и правни основания, мотиви, диспозитив и указания относно реда за обжалване, поради което съдът приема, че са спазени изискванията на чл. 59, ал. 2 от АПК.

При постановяване на решението не се установяват съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които да са довели до ограничаване правото на защита на жалбоподателката или да са от естество да обусловят незаконосъобразност на административния акт. Напротив, от данните по преписката се установява, че административният орган е изпълнил задължението си по чл. 9 и чл. 35 от АПК да изясни всички релевантни факти и обстоятелства от значение за случая, като не се е ограничил единствено до формалната преценка на представените от жалбоподателката документи, а е извършил служебни проверки.

Спорът е изцяло по приложението на материалния закон.

Разпоредбата на чл. 69, ал. 2 КСО урежда специално право на пенсия за държавните служители по ЗМВР и другите изрично посочени в нормата категории лица. За възникването му законът изисква кумулативно навършване на определена възраст и наличие на 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавен служител по посочените специални закони или като военнослужещ. Съгласно чл. 69, ал. 9 КСО възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по два месеца до достигане на 55 години. За 2025 г. изискуемата възраст е 54 години и 4 месеца.

Безспорно е, че Д. С. има изискуемия по чл. 69, ал. 2 КСО осигурителен стаж, но към датата на заявлението не е навършила изискуемата възраст. Поради това тя не е придобила право на пенсия по тази разпоредба.

Разпоредбата на чл. 69б, ал. 1 КСО урежда различен фактически състав. Тя се отнася до лицата, които са работили най-малко 10 години при условията на първа категория труд, и поставя кумулативни изисквания за възраст и за сбор от осигурителния стаж и възрастта. Самото цифрово съответствие с тези изисквания не разрешава спора, тъй като следва да се прецени дали стажът, придобит като държавен служител по ЗМВР и зачитан при пенсиониране като първа категория труд, поражда самостоятелно право на пенсия по чл. 69б КСО, независимо от специалния режим по чл. 69 КСО.

Съгласно чл. 18, ал. 4 НПОС лицата, които не са придобили право на пенсия по чл. 69 КСО поради недостигащ осигурителен стаж, могат да се пенсионира по реда на чл. 69б, ал. 1 и 2 КСО. Нормата урежда връзката между двата специални пенсионни режима и допуска преминаване към режима за първа или втора категория труд при точно посочена причина за липсата на право по чл. 69 КСО – недостигащ осигурителен стаж.

Съдът не споделя възражението, че чл. 18, ал. 4 НПОС въвежда недопустимо ограничение на чл. 69б КСО и поради това следва да бъде оставен неприложен. Разпоредбата не създава нова материалноправна предпоставка за правото по чл. 69б КСО, а конкретизира съотношението между две специални законови уредби, създадени за различни групи осигурени лица и за различни основания за ранно пенсиониране. Тя следва да бъде тълкувана систематично с чл. 69, чл. 69б и чл. 104 КСО, както и с правилата на специалните закони за зачитане на стажа.

Режимът по чл. 69 КСО е изграден според правното качество на лицето, характера на изпълняваната държавна или военна служба и наличието на определен действително изслужен стаж по специалните закони. Режимът по чл. 69б КСО, обратно, е свързан с фактическото полагане на труд при условията на първа или втора категория, определени по реда на чл. 104, ал. 1 КСО и подзаконовата уредба за категоризиране на труда. Двата режима имат различни предпоставки, различна законодателна логика и не могат да бъдат механично съчетавани чрез избиране на отделни по-благоприятни елементи от всеки от тях.

Обстоятелството, че трудът на определени държавни служители при пенсиониране се зачита като първа категория, не заличава специалната уредба на чл. 69 КСО и не превръща всяко лице по тази разпоредба в лице, което безусловно може да се пенсионира по чл. 69б КСО. Зачитането има значение при преценката и изчисляването на пенсионните права в рамките на предвидената от

закона система, но не може да бъде използвано за заобикаляне на изрично установеното възрастово изискване за специалната категория служители.

Противното разбиране би довело до резултат, при който лице, разполагащо изцяло с изискуемия специален стаж по чл. 69 КСО, но ненавършило установената от законодателя възраст, би могло да неутрализира това изискване чрез позоваване на чл. 69б КСО. Така възрастовата предпоставка по чл. 69 КСО би загубила практическо приложение за значителна част от лицата в персоналия обхват на нормата. Подобно тълкуване не съответства на принципа, че законовите разпоредби следва да се тълкуват така, че всяка от тях да има самостоятелен и реален регулативен ефект.

Неприложима е и тезата за свободен избор между чл. 69 и чл. 69б КСО. Правото на пенсия възниква при осъществяване на предвидения в закона фактически състав, а не по избор на осигуреното лице между различни правни режими. Избор би могъл да бъде упражнен само когато едно и също лице самостоятелно и изцяло отговаря на предпоставките на повече от едно пенсионно основание, без да е необходимо пренасяне или комбиниране на правни последици от единия режим в другия.

Настоящият извод съответства на актуалната практика на Върховния административен съд, формирана през 2025 г. и 2026 г. по спорове със същия предмет. В Решение № 6921/24.06.2025 г. по адм. д. № 3303/2025 г., Решение № 7144/25.06.2025 г. по адм. д. № 3130/2025 г., Решение № 7201/26.06.2025 г. по адм. д. № 3326/2025 г., Решение № 7986/17.07.2025 г. по адм. д. № 2947/2025 г., Решение № 8056/21.07.2025 г. по адм. д. № 7785/2024 г., Решение № 8343/04.08.2025 г. по адм. д. № 3613/2025 г., Решение № 8955/29.09.2025 г. по адм. д. № 2033/2025 г. и Решение № 9289/07.10.2025 г. по адм. д. № 2774/2025 г., постановени от ВАС, е възприето разбирането, че лицата по чл. 69 КСО, които разполагат с необходимия осигурителен стаж, но не са навършили изискуемата възраст, не могат да придобият право на пенсия по чл. 69б КСО чрез прилагане на чл. 18, ал. 4 НПОС.

Същото разрешение е последователно поддържано и в по-новите Решение № 11912/25.11.2025 г. по адм. д. № 9606/2025 г., Решение № 12601/08.12.2025 г. по адм. д. № 8987/2025 г., Решение № 2241/26.02.2026 г. по адм. д. № 7631/2025 г., Решение № 3369/25.03.2026 г. по адм. д. № 6601/2025 г. и Решение № 3460/26.03.2026 г. по адм. д. № 6243/2025 г. на ВАС. В тази практика е прието, че чл. 18, ал. 4 НПОС не противоречи на КСО, а систематично урежда ограничена възможност за пенсиониране по чл. 69б КСО при недостигащ стаж по чл. 69 КСО.

Неоснователни са доводите за нарушение на принципа на равнопоставеност по чл. 3 КСО. Лицата по чл. 69 КСО и лицата, действително полагали труд при условията на първа категория по режима на чл. 69б КСО, не се намират в напълно идентично правно положение. Разграничението се основава на обективни критерии – правен статус, вид служба, характер на стажа и законодателно определен фактически състав. Еднаквото третиране е дължимо при еднакви условия, а различното третиране на различни категории осигурени лица не съставлява само по себе си дискриминация.

Не е налице и противоречие с целта на закона. Целта на специалните правила за ранно пенсиониране е да установят точно определени и предвидими условия, съобразени с характера на съответната служба или труд. Признаването на право извън изрично очертания фактически състав

би нарушило, а не би осъществило тази цел.

Към датата на заявлението жалбоподателката Д. С. разполага с изискуемия осигурителен стаж по чл. 69, ал. 2 КСО, но не е навършила възрастта 54 години и 4 месеца. Следователно непридобиването на право по чл. 69 КСО не се дължи на недостигащ стаж, поради което предвиденото в чл. 18, ал. 4 НПОС изключение е неприложимо. Административният орган правилно е отказал отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст.

С оглед изложеното оспореното решение е издадено от компетентен орган, в установената форма, при спазване на административнопроизводствените правила и в съответствие с материалния закон и неговата цел, поради което жалбата следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

Съобразно изхода от спора и на основание чл. 143, ал. 4 от АПК на ответника следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 153,39 € /сто петдесет и три евро и 39 цента/, равняващи се на 300 лв. /триста лева/ съобразно разпоредбите на чл. 78, ал. 8 от ГПК, чл. 37 от ЗПП и чл. 24 от НЗПП. Размерът е определен при отчитане на вида и фактическата и правна сложност на делото.

Претенцията на ответника за присъждане на допълнителни разноски в размер на 51,13 евро на основание чл. 13, т. 2, б. „б“ от Наредбата за заплащането на правната помощ съдът намира за неоснователна. Посочената разпоредба препраща към хипотезите на чл. 21, т. 1 и т. 3 от Закона за правната помощ и урежда случаи на предоставяне на правна помощ, изразяваща се в консултация и/или изготвяне на документи с оглед постигане на споразумение преди започване на съдебно производство, за завеждане на дело, за започване или провеждане на производство по издаване на индивидуален административен акт или неговото оспорване по административен ред, както и представителство в извънсъдебни процедури. Нито една от посочените хипотези не е налице в настоящия случай. Ответникът не е осъществявал дейност по подготовка на документи във връзка с постигане на споразумение или във връзка с административно производство по оспорване на индивидуален административен акт, нито е участвал чрез процесуален представител в извънсъдебна процедура. В качеството си на административен орган, издал оспорения акт, ответникът участва в производството именно като страна, упражняваща предоставени ѝ от закона властнически правомощия, за което възнаграждението се определя по специалния ред за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Поради това разпоредбата на чл. 13, т. 2, б. „б“ от НЗПП се явява неотнормативна към настоящия спор.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. последно от АПК, Административен съд София град, Трето отделение, 60 -ти състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Д. С. С., ЕГН: [ЕГН], срещу Решение № 2153-21-378/12.12.2025 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град, с което е оставена без уважение жалба с вх. № 1012-21-1364/17.11.2025 г. срещу

Разпореждане № [ЕГН]/81/10.10.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ – С.-град.

ОСЪЖДА Д. С. С., ЕГН [ЕГН], да заплати на ТП на НОИ – С.-град сумата от 153,39 € /сто петдесет и три евро и 39 цента/, равняваща се на 300 лв. /триста лева/, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховен административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщението на страните, че е изготвено.

СЪДИЯ: